

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات
بهداشتی و درمانی تهران

مرکز آموزشی، پژوهشی و درمانی
دکتر شریعتی

فتق دیسک بین مهره‌های گردن

بیمارستان دکتر شریعتی

کد: ۲۲۸

زیر نظر: دکتر علیرضا خوشنویسان

گردآورندگان: سیمین مرندی، خدیجه خسروپرویز

واحد آموزش سلامت

دفتر پرستاری

کد: ۱-۲۲۸ فتق دیسک بین مهره‌های گردن:

گردن انسان شامل ۷ مهره است که بعد از کمر، شایع‌ترین مفاصل مستعد آرتروز، ساییدگی و کاهش فاصله و فتق دیسک است. البته مهره‌های گردنی از آنجایی که نخاع و ریشه‌های عصبی بسیار مهمی را در بر گرفته بسیار حساس‌تر از مهره‌های کمری هستند و آسیب‌های جدی این ناحیه می‌تواند باعث فلج کامل دست‌ها و پاها گردد. دیسک بین مهره‌ای که به صورت کمک فنری - ضربه‌های وارد به ستون فقرات را خنثی می‌کند بصورت صفحه‌ای مابین دو جسم مهره قرار گرفته‌است که جنس صفحه از غضروف است این عضو که بزرگترین عضو بدون عروق بدن است از دو قسمت محیطی و مرکزی بوجود آمده‌است. در هسته دیسک (مرکزی) مایع نیمه جامد ژلاتین مانند وجود دارد که ۹۰ - ۸۰٪ آن را آب و بقیه را مواد کلاژن تشکیل می‌دهد. آنچه به عنوان فتق دیسک گردنی مشهور است خروج قسمت میانی (هسته) دیسک تحلیل رفته است که از محل طبیعی خارج شده و بسته به محل خروج باعث فشار روی نسوج عصبی نزدیک می‌شود در این حالت دیسک بطرف کانال رانده می‌شود و در نتیجه به نخاع فشار وارد می‌آورد که ممکن است در گردن و رأس شانه‌ها سفتی نیز ایجاد شود.

علائم فتق دیسک گردنی چیست؟

تابلوی درد این بیماران به دو گروه تقسیم می‌شود:

۱ در شکل حاد بیمار به علت درد شدید گردن با انتشار در مسیر ریشه مبتلا به دست مراجعه می‌کند. گردن کج و بازویی که بر حسب ریشه مبتلا به سمت بالا یا عقب نگه داشته می‌شود و هر گونه حرکت باعث تشدید این دردها می‌شود و نیز سفتی در عضلات گردن از علایم دیگر هستند.

۲ در شکل مزمن فشار روی نخاع گردن زیاد می‌شود و علائمی چون بی‌حسی، کرختی، سوزن سوزن شدن و خواب رفتگی انگشتان دست دیده می‌شود. ممکن است مدت زمان درد طولانی شود و فاصله دردها کمتر شود. به غیر از درد علائم حسی حرکتی و تعادلی و ادراری ممکن است رخ دهد.

کد: ۲-۲۲۸ راه‌های تشخیصی

معاینه بالینی و گرفتن شرح حال و آزمایش خون:

آزمایشات تشخیصی:

رادیوگرافی ساده از ستون مهره‌ها که کاهش قطر سوراخ‌های بین مهره‌ای و محل عبور اعصاب دیده می‌شود.

MRI:

یک میدان مغناطیسی نیرومند مجهز به سیستم کامپیوتری است که تصویری از جزئیات مربوط به نواحی داخل بدن را به دست می‌دهد و این تصاویر توسط یک چاپگر روی صفحات مخصوص طراحی می‌شوند.

الکترومیولوگرافی (EMG):

در بیماری‌هایی که با ضایعات عصبی همراه باشد مثل پارگی دیسک بین مهره‌ای بکار می‌رود.

CT Scan

CT Scan و میلوگرافی (که به علت تهاجمی بودن امروزه کمتر استفاده می‌شود). اسکن استخوان.

خط قرمز نشان دهنده قرارگیری غیر طبیعی در بیمار است.

خط سبز نشان دهنده قرارگیری طبیعی در بیمار است.

منطقه قرمز، فروپاشی نخاعی به علت آرتروز و ایجاد فتق دیسک بین مهره‌ای

اهداف درمان دیسک گردن:

استراحت و بی‌حرکتی نخاع گردنی برای التیام بافت‌های نرم و کاهش التهاب در بافت‌های حمایت کننده مؤثر است و موجب کاهش فشار روی ریشه عصبی می‌گردد. استراحت در بستر روی تشک سفت به مدت ۳ - ۱ روز خیلی اهمیت دارد زیرا فشار جاذبه زمین را از بین برده و نیازی نیست که سر توسط گردن حمایت شود.

همچنین التهاب و ادم را در بافت‌های نرم اطراف دیسک کاهش می‌دهد و موجب کاهش فشار روی ریشه‌های عصبی می‌گردد. وضعیت درست در یک تشک سفت موجب تسکین درد می‌شود. استفاده از داروهای مسکن غیر مخدر - کمپرس گرم و مرطوب در پشت گردن چندین بار در روز که جریان خون عضلات را افزایش داده و به شل شدن عضلات کمک می‌کند. در مرحله حاد ممکن است ۲۴ ساعت تمام گردن‌بند بپوشند. گذاشتن کشش گردنی اغلب به صورت کشش پوستی است ولی گاهی از روش‌های تهاجمی‌تر استفاده می‌شود که به سر بیمار یک وزنه متصل شده تا فضای بین مهره‌ها را افزایش دهد بنابراین فشار روی ریشه‌های عصبی را تسکین می‌بخشد. اگر درد بهتر نشد نیاز به جراحی پیدا می‌شود.

منبع:

- Youmans neurological surgery.h.richard winn/sixth edition/2011
- Brunner and suddarth textbook of medical surgical nursing . suzanne smeltzer/N.A edition 2010

تهران - خیابان کارگر شمالی - سه راه جلال آل احمد

مرکز آموزشی، پژوهشی و درمانی دکتر شریعتی

تلفن: ۸۸۲۲۰۰۰۰ ، ۸۴۹۰۱

www.shariatihospital.ir , info@shariatihospital.ir